

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 16. A Leone X. amplissimis decretis ornatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

retana Aede amplificanda nemini cederet. Et huiusce studij sui declarandi præclaram illi Deus materiam, inter primum Pontificatus rudimentum dedit. Per ea quippe tempora Lauretanæ Religionis, ac celebritatis fama Neapolim perlata duas Ioannas Aragonias, seniorē, & iuniorē (Reginas Neapolitanas, quia regia stirpe genitæ erant, vulgus appellabat) ad templum miraculis maximè inclytum visendum accendit. Itaque magnifico sane comitatu Neapolitani Regni interiora penetrâtes, per Samnites in Picenum transeunt, ingenti populorum, quacumque transibant, gratulatione cultuque exceptæ. Quo tempore Leonis præcipuè magnificentia enituit. In omnibus Pontificiæ ditionis oppidis, quæ erant in via, Reginas regio apparatu excipi iussit, non tam illarum cultui, quam Lauretanæ Virginis celebritati fauens. Cumulatissimam insuper delictorum veniam, & ipsis Reginis, & cæteris Lauretum ad illarum aduentum occurrentibus, eodemque die Lauretanam Aedem rite venerantibus imperitiuit. Annus huius seculi quartus decimus Reginarum aduentu insignis perhibetur. Et exstat in Piceno celebre eius rei monumentum. Fama est per eam occasionem in agro Montis Sancti (oppidum id est Lauretum inter, & Firmum) viam illam pulcherrimam esse stratam, quæ hodieque via Reginarum vocatur, ab his videlicet Reginis olim appellata, in quarum gratiam sterneretur.

A Leone X. amplissimis decretis ornatur.

Cap. XV I.

Leonis X.
beneficia.

EX in Leo cunctas Iulij Secundi, superiorumque Pontificum Indulgentias, immunitates, beneficia Lauretanæ Domui tributa luculento diplomate rata esse iussit: ac deinceps alijs super alia diplomatis impense cumulavit. Lauretanam quippe Ecclesiam Collegiatam instituit:

tuit: figillo cæterisque collegialibus insignibus ei attributis. Duodenos inibi Canonicos (ex quorum numero Archipresbyter, & almæ Domus Custos forent) totidemque Sacerdotes assiduos, quos Mansionarios vocant. Senos præterea Clericos chori adiutores esse voluit. Sui, cuique annui reditus pro rata portione assignati. Omnes porrò Indulgentias, quibus in templorum stationibus Roma perfruitur, Lauretanæ concessit Aedi, vt iisdem temporibus Laureti percipere aduenæ possent in vna æde, quæ Romæ perciperentur in pluribus. Pretium operæ visum est, honorarium diplomatis procœmium inserere. *Cum nos memoria repetimus grandia, ac ferè innumerabilia continua miracula, quæ apud Ecclesiam de Laureto multis Christi fidelibus pro varijs infortunijs, & necessitatibus ubicunque oppressis, qui ad Ecclesiam ipsam de Laureto sola animi moderatione confugiunt, intercessione dictæ gloriosissimæ Virginis, illius vnguentus operatur Altissimus; dignum ducimus, atque debitum, eandem Ecclesiam de Laureto non solum in antiquis concessionum gratijs fouere, & conseruare illasam; verum nouis in dies prærogatiuarum muneribus, largitionibus, compendijsque decorare.* Inde Anconitano, Pisarenfi, alijsque autumnalibus finitimorum oppidorum mercatibus abrogatis, Recineti dumtaxat Septembri menſe (ornando scilicet diei natali B. Mariæ) celebrari emporium iussit. Ad hæc Recinetensis emporij, immunitatumque nuntiis ad barbaras quoque nationes, non tantum ad Christianos populos circummissis, euocauit vndique mercium institores. Ergo gentium, generumque omnium mercatores hac fama exciti, Recinetum ad indictum mercatum confluunt, Itali, Dalmatæ, Germani, Flandri, Græci, Armenij, Iudæi denique Hispania nuper expulsi, Turcæque. Institorum ergo complures cuiusque generis, seu religione, seu miraculo loci (& vicinitas inuitabat) ad Lauretanam Aedem venisse constat: nec quenquam aditu prohibitum, præter obstinatos in auita superstitione, Turcas, Iudæosque,

Leonis X.
testimoniū.

que, ne videlicet *projcerentur margarita ante porcos*. Græcos vero, & Armenios (tametsi plerique eorū schismatici essent) religione erga B. Virginem cum Latinis certasse accepimus: plures eorum detractis in ipso rēpli aditu sibi calceis, manibus & oculis sublatis in cœlum, ad sacrosanctam accessisse Domum: quo vbi ventum esset; ad limen procubuisse venerabundos: ibique prostratis humi corporibus, Deum Deique parentem adorasse, demum ad conspectum Virginis, aramque adrepisse genibus, Iesu Mariæque nomina enixe inuocantes. Hæc porro Recinētēsis mercatus à Leone instituta celebritas plurimos deinceps duravit annos, ingenti cum Lauretanae celebrifatis incremento. At Leo ne quam Lauretani cultus amplificandi omitteret viam, ad vltimum sanxit, ne vota adeundæ S. Mariæ Lauretanae vlllo modo possent cum alijs pietatis operibus commutari. Proinde votum hoc quinque illis vulgo excipi solitis aggregavit. Et est diploma honorario proœmio insigniter ornatum: quod quia est ad Lauretanae Virginis laudem insigne, attexere placuit. *Gloriosissima Virginitatis Matris Dei Maria, à cuius laudibus sicut neminē cessare fas est, ita ad illas explendas neminem sufficere arbitramur. Cum si quidem nullum promptius miseris, aut efficacius peccatoribus refugium apud Deum inueniatur, merito totius animi, mentisque affectibus recolentes illam in cœlis primum adorandam, deinde vbiq̃ue in terris venerandam, & loca eius nomini dicata omni studio ornanda esse censemus, & illa maxime, quæ ipsa B. Virgo sibi angelicis comitata cœtibus elegit, & assidue in eis ad Christi fidelium auxilium, & subleuationem miracula fere innumera operatur. Inter quæ omnium consensu testimonio, ac deuotione locus ille Lauretanus fama celebris, ac deuotorum frequentia cultissimus meritò habetur primus. Cum enim Beatissima Virgo (vt fide dignorum comprobatum est testimonio) è Nazaret imaginē, & cubiculū suum diuino nutu trāsferens, postquam apud Flumen Dalmatiæ oppidum primo, & deinde in agro Recanatensi in loco nemoroso, ac rursus quodam in colle eius-*

Leonis x. testimonium alterum.

le eiusdem agri particularibus personis addicto posuit. Demum in via publica ubi modo consistit illud angelicis manibus collocando sibi delegit, & in eo assidue miracula innumera illius meritis operatur Altissimus. Ob quod complures Romani Pontifices prædecessores nostri, & præcipue fel. Recor. Paul. II. Syxtus IV. & Iulius II. Sacratissima Virginis merito deuotissimi, quo populum Christianum omnipotenti Deo, & Virgini Matri redderent acceptabilem, Ecclesiam Lauretanam, quæ tanto miraculo creuerat, & augetur in dies varijs, ac præcipue spiritualibus decorarunt muneribus. Et cætera, quæ sequuntur.

Egregijs ornamentis, donisque decoratur.

Cap. XVII.

NEC Apostolicis litteris magis Lauretanam Aedem Leo Pontifex, quam Pontificijs opibus auctam voluit. Interim ab eo templi, Domusque Lauretanæ ædificia strenue adiuta. Bina templi sacraria circundatis segmentato opere armarijs adornata. Inde ad ipsam sacrosanctam cellam honestandâ conuertit animum. Ac sacros quidem parietes intrinsecus ornandos ratus non est, ne quid in eis ornati esset præter ipsos, quos Christi ac B. Virginis habitatio, contactusque satis superque adornarent. Cæterum intentus facello extrinsecus magnifice exornando (& materies ad id nuper ab Iulio præparata stimulabat) eam ornatus amplitudinem concepit animo, quæ digna Deipara Virgine, digna Romano Pontifice Christi Vicario, digna ipsius loci maiestate religioneque, quoad paterentur humanæ opes, foret. Ergo Sansouino Architecto simul ac statuario illis temporibus nobilissimo, formæ describendæ negotium dat monito quid sui consilij sit. Sibi utique esse in animo tale moliri opus, quod in parua mole, omnem illius seculi magnificentiam vinceret. Nec defuit regio Pontificis animo sapientissimi

Leonis x. ornamenta.

M mi ar-